

1. ΤΑ ΜΕΤΡΑ-ΣΟΚ ΚΑΙ Η ΣΚΛΗΡΗ ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 28/03/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 28/03/2020

Σελίδα: 29

Η λαίλαπα της πανδημίας βυθίζει την οικονομία σε Ελλάδα και Ευρώπη και ανατρέπει όλα όσα ξέραμε για το μέλλον.

Συνεχείς ενέσεις ρευστότητας και μειώσεις φόρων και εισφορών για να κρατηθούν στη ζωή επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Κινδυνεύουμε με νέα χρεοκοπία αν στερέψουν τα κρατικά ταμεία;

Οι γερμανο-ολλανδικές αντιδράσεις για το ευρωομόλογο και οι μεγάλες παγίδες της προληπτικής γραμμής πίστωσης.

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

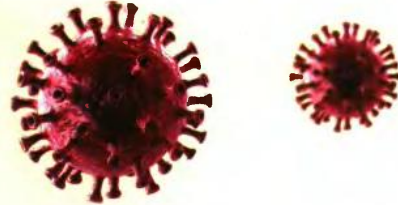
ΤΑ ΜΕΤΡΑ-ΣΟΚ ΚΑΙ Η ΣΚΛΗΡΗ ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Η Ελλάδα, όπως και όλη η Ευρώπη, βιώνει συνθήκες πολέμου. Με την οικονομία να έχει εισέλθει σε τροχιά ύφεσης, η οποία στο καλό σενάριο μπορεί να φθάσει το 3%, και την αγορά να βρίσκεται σε καραντίνα, η κυβέρνηση εξαγγέλλει το ένα πακέτο μέτρων μετά το άλλο για να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να σταθούν όρθιες και να στηρίξει εργαζόμενους και επαγγελματίες που φοβούνται για την επόμενη μέρα. Όταν περάσει ο επιδημίας τους κορωνοϊού, τίποτα δεν θα είναι το ίδιο στο πεδίο της οικονομίας. Η κυβέρνηση διαβεβαιώνει ότι θα κάνει ό,τι χρειαστεί για να διασφαλίσει τη διατήρηση των θέσεων εργασίας και τη συνέχιση της επιχειρηματικότητας με συνεχείς ενέσεις ρευστότητας και μείωση φόρων και εισφορών. Όμως τα κρατικά ταμεία αδειάζουν επικίνδυνα και η επόμενη ημέρα προμηνύεται σκληρή. Πολλά θα κριθούν από τις αποφάσεις των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τους οικονομικούς αναλυτές, απαιτούνται γενναίες λύσεις, όπως η έκδοση ευρωομόλογου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η σταθερή και μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση των πολιτικών που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των ζημιών που προκαλεί η πανδημία.

Οικονομία

ΤΟ ΘΕΜΑ

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Η ελληνική οικονομία γυρίζει δέκα

Κορυφαίοι οικονομολόγοι και καθηγητές μιλούν στα «ΝΕΑ» για το βάθος της κρίσης, το κόστος και για το πώς πε

Σαν να μπήκε σε χρονοκάψουλα η ελληνική οικονομία, διακτινίζεται πάλι σε αρνητικά εδάφη, με τις προβλέψεις των αναλυτών να δείχνουν ποσοστά που θυμίζουν την ύφεση του 2010 ή του 2011, με συρρίκνωση έως 8%. Ομολογουμένως, οι αριθμοί, σε συνδυασμό με τις ευρωπαϊκές αποφάσεις περί «πιστοληπτικών γραμμών» από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, Ξυπνού μνήμες μνημονιακών εποχών, όταν η χώρα βυθίστηκε στη δίνη της δημοσιονομικής κρίσης. Αδιαμφισβήτητα, η ελληνική οικονομία μπαίνει σε ακαρτογράφητα νερά. Ούτε η Ευρώπη ούτε ο πλανήτης ολόκληρος θα είναι ίδια ύστερα από αυτή την «πολεμική» κρίση. Το 2020 είναι

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΕΡΠΙΟΥ

ένα παγκόσμιο κρας τεστ ρευστότητας, κρατικών ταμειακών διαθεσίμων και σε δεύτερη χρονική φάση δημοσιονομικών

ισορροπιών. Η νέα κανονικότητα θα είναι η αντιμετώπιση επιδημιών, άρα απαιτείται πολιτική στροφή στην ενίσχυση των συστημάτων υγείας. Στο βασικό σενάριο, αν αμβλυθεί η πανδημία το καλοκαίρι, η ύφεση θα είναι παροδική. Το πώς θα «αντιδράσει» η ελληνική οικονομία την επόμενη ημέρα θα εξαρτηθεί από τη ψυχολογία για κατανάλωση, τον τουρισμό, τις επενδύσεις, αλλά κυρίως από τη σύνθεση του ευρωπαϊκού πακέτου μέτρων, χωρίς να ανατρέπει σε μεγάλο βαθμό τη βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους. Κορυφαίοι οικονομολόγοι και καθηγητές μιλούν στα «ΝΕΑ» για το βάθος της κρίσης, το κόστος και για την επόμενη μέρα:

ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ
(Γενικός διευθυντής ΙΟΒΕ, καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών)

ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
Αν το υγειονομικό πρόβλημα αμβλυθεί από το καλοκαίρι, οι επόμενοι μήνες θα είναι κρίσιμοι. Η ύφεση θα διαρκέσει και απαιτείται ανασχεδιασμός της οικονομικής πολιτικής πανευρωπαϊκά. Στη χώρα μας, η νέα κρίση δεν θα μπορεί να αντιμετωπιστεί χωρίς ουσιαστικές μεταβολές στο πώς λειτουργούν κράτος και αγορά. Η καθυστέρηση στη διαχείριση της δεκαετούς κρίσης και ο εφσουςκαμός ότι η μείωση του κόστους χρήματος διεθνώς θα λύσει αυτόματα και τα δικά μας προβλήματα φέρνουν την οικονομία μας σε δύσκολη θέση. Θα δοκιμαστούν η κερδοφορία επιχειρήσεων, τα τραπεζικά δάνεια και η δημοσιονομική ισορροπία. Η αρχική επιλογή να στηριχθούν δομές και επιχειρήσεις είναι ασφαλώς σωστή. Αν όμως σε ορίζοντα μίνων διαφανεί δημοσιονομικός εκτροχιασμός, το κόστος για τη χώρα θα είναι πολύ μεγάλο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ
(Καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, γενικός διευθυντής ΕΛΙΑΜΕΠ)

ΚΑΠΟΙΟΙ ΔΕΝ ΘΑ ΑΝΤΕΧΟΥΝ
Η κρίση αυτή κτυπά την οικονομία με τρόπο παραλυτικό, έχουμε συνολική νέκρωση για εβδομάδες, ίσως μήνες. Η ύφεση θα είναι βαριά το 2020, ξεπερνώντας ίσως το 2011-12. Πλήθος επιχειρήσεων δεν θα αντέξουν και το κράτος ίσως αναγκαστεί ορισμένες να τις διασώσει. Οι «ουστημικοί» για την Ελλάδα κίνδυνοι περιορίζονται σε σχέση με την περίοδο 2010-15, γιατί πλύνει ολόκληρη την ευρωζώνη. Ξεκινώντας από την πολύ χαμηλή βάση του 2020, το 2021 έχει προδιαγραφές ισχυρής ανάκαμψης. Κρίσιμο σημείο είναι η πορεία του τουρισμού που ανακάμπτει βραδύτερα από τη βιομηχανία. Ορατή είναι η απειλή ενός νέου γύρου δημοσιονομικής λιτότητας δεδομένου του αυξημένου δημόσιου χρέους στην ΕΕ μετά την κρίση.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΑΧΙΝΙΔΗΣ
(Οικονομολόγος, πρώην υπουργός Οικονομικών)

ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ
Κρίσιμο ερώτημα αν η ελληνική οικονομία έχει προετοιμαστεί ώστε να ξεπεράσει αυτή την κρίση. Τα κυβερνητικά μέτρα είναι αρκετά για να στηρίξουν την οικονομία ώστε να ξεπεράσει σύντομα τις αρνητικές συνέπειες. Οι διεθνείς οργανισμοί εκτιμούν ότι το 2020 οι χώρες της ευρωζώνης θα βυθιστούν σε ύφεση και στην Ελλάδα θα διαρκέσει περισσότερο. Είμαστε σε πιο μειονεκτική θέση εξαιτίας δύο παραγόντων. Πρώτον, τη βαριά κληρονομιά της κρίσης του 2009 (υψηλό δημόσιο - ιδιωτικό χρέος, υψηλή ανεργία, χρόνια απο-επένδυση). Ο δεύτερος σχετίζεται με τη μεγάλη εξάρτηση της οικονομίας από τον τουρισμό. Οι αρνητικές επιπτώσεις θα μπορούσαν να μετριαστούν αν η ΕΕ αποφάσιζε να κινηθεί έγκαιρα και συντονισμένα ώστε το βάρος να μη μετατεθεί αποκλειστικά στους εθνικούς προϋπολογισμούς.

Αδειάζουν τα κρατικά ταμεία, τρομάζει η προληπτική γραμμή

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΑΝΤΩΝΑΚΟΥ

ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ

Συναγερμός έχει σημαίνει στο οικονομικό επιτελείο για δύο «φαινόμενα» που πλανούνται πάνω από την οικονομία: το «στερέωμα» των ταμειακών διαθεσίμων του Δημοσίου και το νέο τύπο Μνημόνιο που προωθούν οι Γερμανοί με τους δορυφόρους τους για τη χρηματοδότηση από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης των δαπανών για την αντιμετώπιση της κρίσης από τον κορωνοϊό. Στο υπουργείο Οικονομικών επικρατεί έντονος προβληματισμός για τις τρύπες στα δημόσια ταμεία λόγω περιορισμού της κατανάλωσης και του κύματος αναστολής πληρωμών φόρων και εισοφορών από επιχειρήσεις και εργαζομένους που πλήττονται. Τα στοιχεία δείχνουν ότι

από το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου οι φορολογικές εισπράξεις εμφανίζουν σημάδια κόπωσης με πτωτική δυναμική. Είναι χαρακτηριστική η δήλωση του υπουργού Οικονομικών Χρήστου Σταϊκούρα ότι «τα ταμειακά διαθέσιμα επαρκούν έως αρχές Ιουνίου, χωρίς να χρειαστεί να αξιοποιηθεί το λεγόμενο "μαξιλάρι ασφαλείας" ύψους 32 δισ. ευρώ». Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι δεν έχει φύγει από το τραπέζι η χρησιμοποίηση μέρους από το μαξιλάρι σε περίπτωση που δεν επαρκεί η δημοσιονομική δύναμη. Το δεύτερο μεγάλο αγκάθι είναι οι ενστάσεις των σκληροπυρηνικών Γερμανών με τη συνδρομή των Ολλανδών,

Αυστριακών και Φινλανδών για άνευ όρων εμπλοκή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ESM) στη χρηματοδότηση των πακέτων διάσωσης από τα κράτη-μέλη της ευρωζώνης. Το γκρουπ αυτών των χωρών θέλει οι πόροι που θα δοθούν από τον ESM να συνοδεύονται από προσαρμοσμένα και αυστηρή επιτροπεία με βάση το υψιστάμενο καθεστώς για την προληπτική πιστωτική γραμμή στήριξης (ECCL). Αν και ο επικεφαλής του Eurogroup Μάριο Σεντένο δήλωσε ότι ο ESM θα είναι σε θέση να προσφέρει βοήθεια σε κάθε κράτος-μέλος που θα ζητήσει με παροχή ρευστότητας που θα αντιστοιχεί στο 2% του ΑΕΠ της ευρωζώνης, ωστόσο ο επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ

1. ΤΑ ΜΕΤΡΑ-ΣΟΚ ΚΑΙ Η ΣΚΛΗΡΗ ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 28/03/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 28/03/2020

Σελίδα: 33

χρόνια πίσω

πιμένουν να αντιδράσει η ελληνική οικονομία

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ
(Καθηγητής ΕΚΠΑ)

ΠΑΝΟΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ
(Καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών)

ΣΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΣΕΝΑΡΙΟ
Το ήπιο σενάριο έχει αντικατασταθεί από το δυσκολότερο και οι διακοπές της οικονομικής δραστηριότητας δημιουργούν τη χρηματοοικονομική κρίση: ο πλούτος των ανθρώπων μειώνεται, στερεύει η ρευστότητα και πιέζονται τα νομίσιμα. Όμως η κρίση έχει εξωτερική προέλευση με βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα. Ελπίζουμε στην ισχυρή, αν και σχήματος U ανάκαμψη, διότι έχουν κινητοποιηθεί οι κυβερνήσεις και οι νομοματικές Αρχές. Η Ελλάδα παραδόξως ευνοείται επειδή εξαερώθηκαν οι πιέσεις στα δημοσιονομικά της και επειδή ο κοινός ευρωπαϊκός βηματισμός θα έχει και άλλες εφαρμογές, όπως το Μεταναστευτικό. Παρ' όλα αυτά το κόστος αντιμετώπισης της κρίσης είναι υψηλό. Η περιορισμένη παγκοσμιοποίηση ταιριάζει περισσότερο στην οικονομία μας.

ΔΥΣΟΙΩΝΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ
Οι εκτιμήσεις για το πιθανό βάθος της ύφεσης ποικίλλουν και το τελικό αποτέλεσμα εξαρτάται από σειρά παραγόντων μη οικονομικών (π.χ. χρόνος εμβολίου, ανθεκτικότητα ιού σε υψηλές θερμοκρασίες κ.λπ.) όσο και οικονομικών με μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας. Ορισμένες χώρες αντιτίθενται σθεναρά στο πιο αποτελεσματικό, πιθανότατα, εργαλείο, δηλαδή την έκδοση ευρωομολόγου για τη χρηματοδότηση των δράσεων των κυβερνήσεων για την άμβλυνση των επιπτώσεων της κρίσης, προβάλλοντας το, ανύπαρκτο στη συγκεκριμένη περίπτωση, επιχείρημα του «πθικού κινδύνου». Αρκετοί αναλυτές εκφράζουν την άποψη ότι αν ακόμα και κάτω από τις παρούσες συνθήκες δεν εκδοθεί ευρωομολόγο, το σήμα που θα δοθεί στις αγορές είναι ότι το ευρώ δεν είναι πραγματικά «παντοτινό», με ενδεχόμενες δυσοίωνες προοπτικές.

ΤΑ ΟΠΛΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

€10 δισ.
Μάρτιο - Απρίλιο

€410 δισ.
η πιστοληπτική
γραμμή του ESM

Ταμειακά
διαθέσιμα
μέχρι Ιούνιο

€37 δισ.
-μαξιλάρι-
από τη μνημονιακή
συμφωνία

€12 δισ.
από το QE
της EKT
(750 δισ. ευρώ)

έσπευσε να διευκρινίσει ότι «το Ταμείο έχει δυνατότητα να ρίξει στη μάχη 410 δισ. ευρώ. Στα υφιστάμενα εργαλεία η πλέον χρήσιμη είναι η προληπτική γραμμή (ECCL). Είναι θέμα των επιμέρους κρατών αν θα τη δεχτούν».

Το κλίμα που διαμορφώνεται στην Ευρώπη δυσκολεύει τους χειρισμούς και τις κινήσεις της ελληνικής κυβέρνησης στην αντιμετώπιση της κρίσης, καθώς με βάση τα δεδομένα που υπάρχουν σήμερα αν η χώρα μας υποβάλει αίτημα για παροχή ρευστότητας ύψους περίπου 4 δισ. ευρώ (2% του ΑΕΠ) από τον ESM θα ενεργοποιηθούν οι ρήτρες της προληπτικής γραμμής, πράγμα που σημαίνει ότι θα πρέπει να συνομολογήσει ένα νέο Μνημόνιο, με αυστηρά καθορισμένους

όρους και προαπαιτούμενα και στενό έλεγχο της υλοποίησής τους από κλιμάκια των ευρωπαϊκών θεσμών.

Πηγή του υπουργείου Οικονομικών έλεγε ότι κάτι τέτοιο δεν είναι σε καμία περίπτωση αποδεκτό και τόνιζε χαρακτηριστικά ότι ετοιμαζόμαστε για σκληρή μάχη σε όλα τα επίπεδα των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Η ίδια πηγή διευκρίνιζε ότι άλλο θέμα είναι η εκταμίευση πόρων από τον ESM να συνοδεύεται από όρους που συνδέονται με την κρίση όπως ο έλεγχος για το αν τα χρήματα κατευθύνθηκαν στην υγεία και στην ενίσχυση κλάδων, επιχειρήσεων και εργαζομένων που πλήττονται και άλλο να εφαρμοστεί αυτοόσιο το παλαιό καθεστώς για την προληπτική γραμμή.